

[Oluf Johansen.]

ikke bør undersøges, hvordan udstykningen virker, hvor stærkt den fremmes de forskellige steder i amtet og i de forskellige amter, for at man kan blive klar over, om der ikke er områder i landets amter, hvor der er større behov for udstykning eller rettere sagt, hvor der finder en for lille udstykning sted, idet man så på de pågældende steder i ganske særlig grad skulle benytte sig af forkøbsretten, købe gårde og få dem udstykket.

Løvrigt er jeg ganske klar over, at det økonomiske grundlag sætter en grænse. Jordlovsudvalgets formand nævnte, hvilken sum man havde til rådighed for disse jordkøb, og han tilføjede, at man havde overtrukket den. Jeg er nok klar over, at selvom der er nogle millioner kroner, op imod en halv snes millioner til rådighed, så vil det, hvis man køber 2 eller 3 af disse store gårde, betyde, at man lægger beslag på alle disse penge på et enkelt sted og dermed afskærer sig fra muligheden af at imødekomme berettigede ønsker, som kan opstå andre steder. Nu vil jeg jo mene, at den sag vil kunne klares gennem nye bevillinger, udfra den betragtning, at når formålet, der skal forfølges, bliver vanskeligere at opfylde og opgaverne sværere at løse, kræver det flere penge.

Foruden forkøbsretten og den mulighed, der er tilstede i kraft af tojeendomssystemet, vil jeg også nævne mulighederne og vilkårene for udstykningen i forbindelse med arvegodserne. I de tilfælde, hvor ejerne ønsker det, kan de jo gå ind under 20 procent grænsen. Og begæringerne fra disse ejendomme kommer ind på een gang, stort set; inden 1. oktober 1953 skal de indgive begæring om jordaflevering, og statens jordlovsudvalg skal så føre forhandlingerne. Klaring angående dette spørgsmål skal tilvejebringes inden 1. oktober 1954. Vi kan her komme til at stå overfor et meget stort jord- og udstykningsproblem.

Jeg siger dette for at fastslå overfor det ærede medlem hr. Chr. J. Hansens bekymringer i forbindelse med den langsommelighed og sendrægtighed, der har været på dette område — bl. a. også på grund af prisstigningen i det sidste par år —, at der kommer et tidspunkt, da alt dette må bedømmes i en helt anden belysning. De summer, der i forslaget er opført til jordkøb, vil ikke nær strække til til løsningen af de opgaver, der her kan blive tale om. Det bliver kæmpesummer, der skal investeres, for at disse opgaver kan blive løst. Hele det mægtige tillægsjordspørgsmål,

som vil opstå gennem jordafleveringen fra disse godser, må naturligvis komme i første række, og det må klares. Alle er enige om det; også de, der skal aflevere jorden, er enige om, at de vil afstå jord til dette formål.

Men også spørgsmålet om jord til oprettelse af nye brug må efter vor opfattelse finde en positiv løsning. Foruden den rent udstykningsmæssige vurdering, altså spørgsmålet om udstyknings tempo her i landet, er der i denne sag en afgørelse af stor politisk rækkevidde; vi skal jo for vor generation afgøre, om vi ved at tage mod denne jord beslutter, om udstykningen et stykke frem i tiden skal bæres af de store godser, tages af de nævnte arvegodsers jord eller, hvis vi ikke tager imod denne, tages fra landets bøndergårde, der bliver slagtet, efterhånden som de kommer i handelen. Lader man de store slippe, må udstykningsbehovet dækkes, efterhånden som muligheden herfor indtræffer, og det vil blive, når bøndergårdene er til salg. Mit parti vil fastholde den linie, at det må være de store godser, der skal yde det væsentligste bidrag, medens bøndergårdene kun bør afgive jord, når det drejer sig om tillægsjord.

Jeg har rejst dette spørgsmål i dag, fordi det foreliggende lovforslag, der drejer sig om jordkøbsvilkårene for 1952—53 og 1953—54, altså foregriber den tilstand, jeg her har nævnt. Det er ikke for tidligt at tænke på de overvejelser, der her må finde sted for at klare de store opgaver, man vil komme til at stå overfor, og hvis løsning vil muliggøre en betydelig udstykning.

Steffensen: Det foreliggende lovforslag om udlån til statshusmandsbrug m. m. har tilknytning til hele den husmandslovgivning, der har været gældende her i Danmark siden den første udstykningslovs vedtagelse i 1899. Der har ofte lydt røster imod, at staten yder tilskud til oprettelse af husmandsbrug; det har været gjort gældende, at mekanisering indenfor landbruget fører udviklingen i retning af stor-drift som det mest fordelagtige, samfundsmæssigt set, og man har fremført den betragtning, at hvis en udstykning kun kunne foregå, når staten yder tilskud dertil, er det udtryk for, at udstykningen som sådan i og for sig ikke er berettiget. Der kan også spørges: Når man nu ønsker at give tilslutning til lån til oprettelse af husmandsbrug og at fremme udviklingen af udstykningen ad den vej, er det da på linie med den almindelige opfattelse? Er det på linie med de røster, der lød fra den danske husmandsorganisation, som var banebrydende, og